

YOUTH RELATIONSHIPS PROJECT (YRP)

A Group Approach with Adolescents for the Prevention of Woman Abuse and the Promotion of Healthy Relationships
(Montreal, Canada)

Doelen/doelgroepen/ achtergronden	
Domein	Dader- en slachtoffergerichte aanpak, vroegtijdige interventie
Typering project	Effectieve maatregel uit het WODC rapport 'Geweld verslagen?' 2006 (www.wodc.nl)
Korte omschrijving	<p>The Youth Relationships Manual, gebaseerd op een Canadees project (The Youth Relationships Project (YRP)), bestaat uit een lespakket en handleiding geschikt voor achttien bijeenkomsten. De aanpak is gericht op groepstraining om te pleiten voor relaties zonder geweld en om te voorkomen dat jongeren terecht komen in een geweldsspiraal op jong-volwassen leeftijd. De lessen gaan over macht en geweld in relaties, date rape, seksisme, de media en seksisme, en het lespakket biedt ook praktisch advies over hoe om te gaan met seksisme en geweld tegen vrouwen. Het lespakket bestaat uit oefeningen, handouts, formulieren en groepstechnieken. Het doel van het programma is het voorkomen van daderschap en slachtofferschap van mishandeling bij jongeren die meedoen aan de interventie. Een tweede doel is het bevorderen van een gezonde, niet-gewelddadige relatie. Deelname aan de interventie was een significante voorspeller voor de afname van gerapporteerd daderschap van fysieke mishandeling.</p> <p>Het programma zoekt naar nieuwe manieren om jongeren bij te staan in de vorming van relaties door hen niet-gewelddadige vormen van communicatie aan te leren. Heel belangrijk hierbij is de rol die de jongeren in de gemeenschap spelen.</p>
Probleem-/,/risicoanalyse	<p>Ongeveer 3 tot 4 miljoen Amerikaanse huishoudens hebben te maken met huiselijk geweld en geweld tegen kinderen. Mishandeling is bij vrouwen tussen de 15 en de 44, de meest voorkomende oorzaak van verwondingen. Bij kleine kinderen is dat kindermishandeling.</p> <p>Ook in Nederland worden, vooral vanaf de jaren negentig, in toenemende mate gevallen gesignaleerd van geweld binnen relaties en gedwongen prostitutie. Deze meisjes krijgen te maken met systematisch geweld, afpersing, bedreiging, en uitbuiting. De laatste jaren ontstaan nieuwe risico's door het gebruik van internet. Vooral jongeren kunnen moeilijk het onderscheid maken tussen veilig en onveilig internetgebruik. Velen worden door het bezoeken van sekssites gestimuleerd tot grensoverschrijdend gedrag.</p>

Doelen aanpak	<p>Preventie van geweld tegen vrouwen. Probleempubers worden beschermd tegen slachtoffer- en daderschap van geweld in relaties in de toekomst ('violent relationships') door het aanleren van verschillende vaardigheden en het promoten van gezonde relaties ('healthy relationships'). Preventie daders: voorkomen dat jongeren in de risicogroep in de leeftijd van 14-17 jaar in het criminele circuit terecht komen. Bovenstaande doelen worden bereikt door de volgende concrete doelstellingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • leerlingen herkennen signalen van een (beginnend) gewelddadige relatie; • leerlingen weten dat er alternatieven zijn voor gewelddadig gedrag in relaties; • leerlingen beschikken over basale informatie over (het ontstaan van) relatiegeweld en het voorkómen ervan; • leerlingen kunnen praten over verliefdheid en (hun eigen) relaties; • leerlingen kunnen de kwaliteit van relaties in de klas (en onderling) bespreken.
Doelgroep(en)	<p>De doelgroep betreft tieners in de leeftijd 12-16 jaar, met een verleden van ontworpen families, geweld en misbruik; de zogenaamde 'youth at risk'. Deze groep heeft namelijk een grotere kans om dader of slachtoffer te worden van gewelddadige relaties. Dit programma kan worden ingezet voor pubers die al een verleden hebben met dergelijke gewelddadige relaties, of die momenteel in een liefdesrelatie zitten, of elke andere puber die behoefte heeft aan bijstand over dit onderwerp.</p> <p>Vindplaats van de potentiële doelgroep in Nederland: VMBO-scholen, scholen voor speciaal onderwijs/ ZMOK-scholen, jeugdvoorzieningen. Specifieke doelgroep voor Nederland vormen AMA's (alleenstaande minderjarige asielzoekers). Geconstateerd is dat zij regelmatig slachtoffer zijn van loverboypraktijken.</p>
Context	<p>Het YRP werd aanvankelijk ontwikkeld als naschools programma, maar het is ook tijdens het schoolprogramma aangeboden.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Achttien keer twee uur durende lessen aan jongeren die bij Child Protection Services waren aangemeld. • Ambulante interventie. • Bezoek aan opvanginstellingen met daders van seksueel geweld.
Soort evaluatie	Effectevaluatie
Concrete resultaten evaluatie	Deelname aan het project was een significante voorspeller voor de afname van gerapporteerd daderschap van fysieke mishandeling

Beoogde effecten	<ul style="list-style-type: none"> • vergroten van de assertiviteit bij het uiten van gevoelens; • aanleren eigen verantwoordelijkheid voor gedrag; • inzicht krijgen in machtsmisbruik en geweld in relaties; • erkennen en respecteren van de rechten van vrouwen; • zorgen voor de eigen veiligheid; • inzicht krijgen in bepaalde pro-agressieve en houdingen ten aanzien van vrouwen; • het vergroten van de persoonlijke competenties door vergroten van maatschappelijke betrokkenheid.
------------------	---

Visie/ verantwoording/ methodiek/operationalisatie	
Type interventie-strategie	Secundaire persoons- en contextgerichte preventieprogramma's ter voorkoming/reductie van geweld in het (semi-)publieke domein.
Uitgangspunten/visie	<p>De basis van het programma bestaat uit verschillende onderdelen van deze interventie die elk een apart doel hebben en op elkaar voort bouwen. Dit is gebaseerd op een opvoedkundig principe.</p> <ul style="list-style-type: none"> • bewustzijn creëren over macht en geweld binnen intieme relaties; • vaardigheden aanleren om gezonde relaties op te bouwen; • bewustzijn creëren over welzijnsorganisaties (in het bijzonder opvangcentra) in de stad/regio; • vergroten van competenties door sociale actie en betrokkenheid in de samenleving.
Wetenschappelijke onderbouwing	<p>Het Canadese Youth Relationship Project (YRP) is op zijn effecten geëvalueerd door Wolfe et al. (2003). Dit groepsprogramma wordt aangeboden aan jongeren van 14 tot en met 16 jaar met een geschiedenis van kindermishandeling.</p> <p>In de interventiegroep bleek de afname in daderschap van fysiek geweld groter te zijn bij jongeren die tijdens de interventie goed luisterden en kleiner te zijn bij jongeren die meer betrokken waren bij de groep. Met betrekking tot slachtofferschap ervoeren jongeren die deelnamen aan de interventie minder emotioneel misbruik en dreigend gedrag dan jongeren uit de vergelijkingsgroep. Met betrekking tot fysieke mishandeling was er voor slachtofferschap een interactie tussen de interventie en geslacht: jongens profiteerden meer van de interventie dan meisjes. Wolfe et al. concluderen dat de interventie erg bruikbaar is; daderschap van fysieke mishandeling nam significant af, evengoed als slachtofferschap van fysieke en emotionele mishandeling en dreigend gedrag.</p>

Methodiek/ mechanisme	<p>Hoe meer de jongeren meedoen met het programma, des te meer ze ervan opsteken en er ook daadwerkelijk baat van hebben. Dus leren door herhaling en verdieping in relatiestructuren. In groepsessies van 8 tot 15 jongeren worden in verschillende sessies verschillende vaardigheden geleerd. Deze sessies duren twee uur en worden gedurende achttien weken gegeven. Het gaat om leren en het uitwisselen van ervaringen. Dit betreft:</p> <ul style="list-style-type: none"> • informatie over geweld in relaties; • aanleren van bepaalde vaardigheden; • leermogelijkheden via sociale interactie methodieken (bijv rollenspellen). <p>Een belangrijk onderdeel van het programma bestaat uit het bezoeken en leren kennen van welzijnsinstellingen die werkzaam zijn op het gebied van seksualiteit en geweld, en het organiseren van werkprojecten en sponsorevenementen waardoor er voorzieningen kunnen worden opgezet die onderdak bieden aan slachtoffers van seksueel geweld.</p>
--------------------------	--

Opzet/implementatie	
Operationalisering	Operationalisering varieert sterk per onderdeel. Informatie over operationalisering projectopzet niet gevonden.
Activiteiten en werkvormen	<ul style="list-style-type: none"> • individuele hulpverlening en begeleiding; • werken in kleinere groepen; • informatievoorziening; • trainingen; • sociale interactie; • theater; • spel; • weerbaarheidstraining, onder andere het Marietje Kessels project; • inloopspreekuur. <p>Meer specifiek: groepsdiscussies, quiz, discussies naar aanleiding van videomateriaal, lichaams- en stemoefeningen, rollenspel en fantasieoefeningen.</p>
Fasering/stappen	<ol style="list-style-type: none"> 1. voorlichtingsbijeenkomsten (en eventuele vervolgbijeenkomsten) op scholen etc.; 2. contact leggen; 3. intake; 4. informatie verzamelen; 5. het hulpverleningsplan: doelen formuleren; 6. start hulpverlening: uitvoering hulpverleningsplan: interventies; 7. afsluiting en evaluatie.
Begeleiding/ training	Scholing van preventiewerkers van GGD, Halt en Trias Jeugdhulpverlening, zodat zij kunnen worden ingezet voor de uitvoering van onder meer het Marietje Kesselsproject.
Kwaliteitsbewa- king, proces-, en productevaluatie	In de documentatie van het Canadese project is geen informatie aangetroffen over de opzet van de evaluatie. In de Nederlandse projecten vindt evaluatie plaats dmv monitoring van de deelnemende meisjes. Gegevens worden verzameld via face-to-face interviews, groepsinterviews en via een schriftelijke enquête. Eventueel is aanvullend dossieronderzoek een optie.

Specifieke randvoorwaarden en eisen

<p>Draagvlak/ondersteuning</p>	<ul style="list-style-type: none"> • allereerst moet gezorgd worden voor ondersteuning van het project vanuit de gemeenschap; gastsprekers uitnodigen en bezoeken brengen aan welzijnsinstellingen. De facilitators vanuit de hulpverleningsinstanties dienen bij voorkeur uit twee verschillende organisaties te komen. • er moet bij de verschillende organisaties gezocht worden naar medewerking, om bijvoorbeeld misbruikte vrouwen als gastsprekers te kunnen laten spreken. Aan de co-facilitators worden verschillende eisen gesteld en kwaliteiten gevraagd. • welzijns- en zorginstellingen moeten hun medewerking verlenen om jongeren in een dergelijk programma te laten participeren. • er moeten binnen de hulpverleningsinstanties op het gebied van seksueel geweld, sociale werkers worden vrijgemaakt om binnen dit programma te participeren. Zij krijgen vooraf namelijk een speciale training. • de hulpverleningsinstanties op het gebied van geweld en seksualiteit moeten hun medewerking geven aan het project, zodat de jongeren kunnen participeren in het gemeenschapswerk (cq het helpen opbouwen van opvangcentra). Mochten de jongeren tijdens schooluren worden begeleid, dan zal ook de school haar toestemming moeten verlenen aan het project. De jongeren doen vrijwillig mee aan het project (soms op aandrang van crisisopvang).
<p>Tijdspad invoering</p>	<p>Duur hulpverlening kan variëren van één tot zes jaar.</p>
<p>Kosten</p>	<p>Dit is uiteraard afhankelijk van de grootte van de groep. In Canada kreeg het project CAD \$560.480 toegewezen om het project vier jaar lang voort te zetten. Verder is geen informatie gevonden over kosten van het project gevonden.</p>
<p>Faciliteiten en Materialen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • folders, interviews en lezingen over het fenomeen loverboy; • Spreekuur voor beantwoorden van vragen van ouders; • Zaal(huur); • Vergoeding aan de docent (lesuren, voorbereidingstijd en reistijd); • reiskosten van de docent; • coördinatie uren; • werving; • aanschaf van materialen; • eventuele scholingskosten (overhead).
<p>Licentie programma</p>	<p>Niet bekend</p>

Vereiste ervaring	<ul style="list-style-type: none"> • ervaring met jongerenwerk. • didactische vaardigheden, zoals: inspelen op de groep; aanpassen van taalgebruik en hulpmiddelen aan het niveau van de groep; creëren van een open sfeer waarin de jongeren vragen kunnen stellen en met elkaar in discussie kunnen gaan; een interactieve voorlichtingsmethode gebruiken.
Andere specifieke randvoorwaarden	Vrijwillige deelname van de (potentiële) doelgroep

Succes-, en faalfactoren

Succesfactoren

- interventie wordt gegeven vóórdát jongeren echt aan verkering beginnen;
- door het informele en persoonlijke karakter spreekt het project de doelgroep aan
- kennis en inzicht van de hulpverleners in de problematiek;
- het bieden van een ontmoetingsplek en contactmogelijkheden aan de doelgroep;
- het leggen van de nadruk op de competenties van de betreffende jongeren.

Faalfactoren

- leeftijdscategorie: dergelijke programma's lijken niet te werken bij oudere adolescenten en jongvolwassenen.
- samenwerking: op cliëntniveau tussen diverse betrokken organisaties verloopt deze soms moeizaam;
- vrijblijvendheid: het vrijwillige karakter van de projecten vereist soms te veel discipline van de deelnemers, waardoor zij mogelijk afhaken;
- te weinig betrokkenheid van de beleidsmakers bij het onderwerp.

Invoering/ uitvoering in Nederland	
<p>Welke stappen zijn in Nederland al gezet</p>	<p>Informatiepunt Jeugdprostitutie</p> <p>TransAct is op 1 februari 2005 gestart met het Informatiepunt Jeugdprostitutie voor hulpverleners, beleidsmakers, politie en justitie die te maken hebben met de aanpak en preventie van jeugdprostitutie. Het accent komt te liggen op de loverboy-problematiek; minderjarige mensenhandel onder meisjes en jongens en zelfstandige vormen van jeugdprostitutie.</p> <p>Het Ministerie van Justitie subsidieert voor de tweede maal het informatiepunt. Dit jaar verzorgt ook het Ministerie van VWS een subsidie voor het project.</p> <p>Het project resulteert in een advies voor een landelijke aanpak van jeugdprostitutie.</p> <p>Professionals die in hun werk te maken hebben met (signalen van) jeugdprostitutie kunnen bij TransAct terecht voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • actuele feiten en cijfers; • informatie over initiatieven, projecten en literatuur rond jeugdprostitutie; • wegwijzer in 'good practices'; • voorlichtingsmaterialen, folders en factsheets.
<p>Welke stappen moeten nog gezet worden?</p>	<p>Voor verdere ontwikkeling van de Nederlandse situatie zijn de volgende stappen wenselijk:</p> <ul style="list-style-type: none"> • verankering van het project; • structurele financiering; • en in de toekomst is het wenselijk wanneer het Informatiepunt Jeugdprostitutie (zie hierboven) naast informatie ook advies kan verschaffen aan beleidsmakers van gemeente en provincie en instellingen.
<p>Omgevingsanalyse</p>	<p>Girls' Talk (verschillende regio's in Nederland)</p> <p>Het project betreft de ontwikkeling, experimentele toepassing en evaluatie van een seksespecifieke, cultuurgevoelige, intensieve groeps counseling gericht op seksueel gezond gedrag van heteroseksueel georiënteerde (maar nog niet noodzakelijk seksueel actieve) meisjes van 15-20 jaar in de context van de jeugdzorg, het buurthuiswerk en de eerstelijns seksuologische hulpverlening.</p> <p>Het programma bestaat uit acht bijeenkomsten van anderhalf uur voor groepen van zes tot acht meiden en is ontwikkeld in samenwerking met werkers uit het jeugd welzijnswerk, docenten uit het middelbaar onderwijs en seksuologen die in de praktijk met de doelgroep werken.</p> <p>Door evaluatie is inmiddels bewezen dat de wijze van werken waar in Girls' Talk voor gekozen is met deze groep meiden inderdaad werkt. Uit de evaluatie komt duidelijk een positief beeld over de impact en de toepasbaarheid van het programma naar voren.</p> <p>Pretty Woman Utrecht</p> <p>Politie, onderwijs en welzijnswerk worden geconfronteerd met meisjes die de prostitutie in gelokt worden met valse papieren, het afsluiten van leningen of het smokkelen van drugs. Het project Pretty Woman is in 1996 in het leven geroepen omdat het aantal slachtoffers van deze praktijken sterk groeide. Initiatiefnemer voor het project was Stade, een jeugd welzijnsorganisatie die actief is binnen de gemeente Utrecht. Het doel van Pretty Woman is te voorkomen dat meisjes in misbruikrelaties terechtkomen en het patroon te doorbreken dat ervoor zorgt dat ze in zulke relaties terechtkomen.</p> <p>Pretty Woman biedt voorlichting, individuele hulpverlening en groepshulpverlening aan</p>

meisjes en jonge vrouwen van 12 tot 23 jaar die risicovolle contacten hebben, hebben gehad of dreigen te krijgen met jongens en jonge mannen die hen dwingen tot prostitutie, de zogeheten 'loverboys'. De doelgroep kan worden ingedeeld in drie leeftijdsgroepen: van twaalf tot zestien jaar, van zestien tot achttien jaar en van achttien tot drieëntwintig jaar.

Uit de literatuur blijkt dat een aantal factoren steeds opnieuw terugkomt in onderzoeken naar hulp aan jongeren met het geschetste type problemen.

Deze factoren zijn:

- het hanteren van een gedragsmatige of cognitief gedragsmatige aanpak;
- het betrekken van het gezinssysteem bij de interventies, waarbij het bevorderen van ouderlijk toezicht een belangrijk element vormt; de zogeheten 'multimodale' aanpak;
- nadruk op het aanleren van sociale en oplossingsgerichte vaardigheden;
- nadruk op het hier-en-nu en de toekomst;
- werken aan een adequate dagstructuur en vrijetijdsbesteding;
- aandacht voor storende cognities en deze vervangen door meer adequate;
- aandacht voor emotieregulatie;
- werken aan uitbreiding van een positief sociaal netwerk.

Pretty Woman biedt twee soorten voorlichting aan meisjes in de leeftijd van twaalf tot twintig jaar: voorlichting ter preventie en signalering en voorlichting gericht op toeleiding naar de hulpverlening.

De preventieve en signalerende voorlichting wordt gegeven op scholen en andere plekken waar veel meisjes komen. Pretty Woman gaat in deze voorlichting uitgebreid in op ervaringen met vriendjes, op seksuele relaties en grenzen daarin. De voorlichting gericht op toeleiding naar de hulpverlening geeft Pretty Woman op locaties in de stad Utrecht waar veel zich prostituerende meisjes en vrouwen ophouden. Deze vindplaatsgerichte voorlichting is bedoeld om Pretty Woman en de mogelijkheden voor hulpverlening bekend te maken bij de doelgroep en signalen op te pikken.

Aanpak loverboys Zwolle

De aanpak van de loverboy problematiek vraagt om een gerichte inzet op een aantal verschillende onderdelen; preventie voor slachtoffers, daderpreventie, opvang en hulpverlening van slachtoffers, opsporing en vervolging van daders en een gemeentelijke regie. Er is sprake van een ketenbenadering.

Het plan van aanpak Loverboys 2003-2005 kent vijf doelstellingen, te weten:

1. Voorkomen dat meisjes slachtoffer worden van loverboys;
2. Voorkomen dat jongens loverboys worden;
3. Het uit het circuit halen van slachtoffers van loverboys;
4. Opsporen van verdachten;
5. Vervolgen van verdachten.

Voor elk van deze onderdelen is een ketenpartner verantwoordelijk. Het Plan van Aanpak omvat de gehele keten van preventie, hulpverlening, opsporing en vervolging. Er zijn meisjes die meer risico lopen dan anderen om slachtoffer te worden van de loverboy-werkwijze. Preventie gericht op risicogroepen en voorlichting over het fenomeen loverboy kunnen bijdragen aan het voorkomen van slachtofferschap hiervan.

Een van de grotere onderdelen van het preventieplan slachtoffers loverboys is het Marietje Kessels Project. Het doel van dit project is tweeledig:

1. het vergroten van de weerbaarheid bij kinderen om te voorkomen dat zij slachtoffer worden van machtsmisbruik;
2. het voorkomen dat kinderen zelf, met name jongens, zich schuldig (gaan) maken aan (seksueel) intimiderend of grensoverschrijdend gedrag.

Bij het onderdeel preventie daders, dat door Travers is uitgevoerd, gaat het om het voorkomen dat jongeren in de risicogroep in de leeftijd van 14-17 jaar (primaire

	<p>doelgroep) in het criminele circuit terecht komen. De werkwijze met als titel 'On Track Again' gaat uit van de inzet van straathoekwerkers die contacten leggen met de jonge doelgroep en vindplaatsgericht werken.</p> <p>Gedurende de looptijd van het plan van aanpak is er hulp verleend aan slachtoffers van loverboys en/of meiden die dreigden slachtoffer te worden.</p> <p>In het voorjaar van 2003 is door de gemeente Zwolle het Plan van aanpak Loverboys 2003-2005 geformuleerd dat in de nazomer 2003 is vastgesteld door gemeenteraad. Het plan van aanpak is in samenspraak met de ketenpartners geformuleerd. Naar aanleiding van de vaststelling van het plan van aanpak zijn er subsidieafspraken gemaakt met de ketenpartners binnen de (financiële) kaders van het project. Als regisseur heeft de gemeente zich in ingespannen om te komen tot een juridisch adequate gegevensuitwisseling binnen de uitvoerende werkzaamheden van het project.</p> <p>Uit de tussentijdse monitoring is gebleken dat het aantal mannen die mogelijk betrokken zijn bij loverboysproblematiek sterk is teruggelopen in de gemeente Zwolle.</p>
--	---

**Literatuurverwijzingen
Contacten/materialen**

<p>Literatuur</p>	<p>Literatuur 'best practice' : Wolfe, D.A. et al., <i>The youth relationships manual</i>. A group approach with adolescents for the prevention of women abuse and the promotion of healthy relationships. London, SAGE Publications</p> <p>Langwick, Ph. D., Foshee, V., (2004), <i>Safe Dates</i>. An adolescent dating abuse prevention curriculum. Hazelden. Hazelden Foudantion.</p> <p>Foshee, V.A., Bauman, K.E., Ennett, S.T., Linder, G.F., Benefield, T., Suchindran C.(2004) Assessing the long-term effects of the Safe Dates Program and a booster in preventing and reducing adolescent dating violence victimization and perpetration. <i>American Journal of Public Health</i>, 94 (4), 619-624</p> <p>Overige literatuur: Pretty Woman, Beschrijving en onderbouwing van een programma voor meisjes in de prostitutie en meisjes die risico lopen daarin terecht te komen</p> <p>Höing, M., Vanwesenbeeck, I. & Bakker, F. (2006). <i>Girls' Talk: Seksuele empowerment voor meiden. Een studie naar de effectiviteit van een counselprogramma voor jonge meiden uit risicogroepen</i>. Utrecht: Rutgers Nisso Groep.</p> <p>Kuyper, A. & Vlugt, I. van der (2006). <i>Girls' Talk: Draaiboek voor een groepscounselprogramma gericht op seksuele gezondheid en empowerment voor tienermeiden uit risicogroepen</i>. Utrecht: Rutgers Nisso Groep/TransAct.</p> <p>Databank Effectieve Jeugdinterventie</p> <p>One of a kind. Evaluatie onderzoek Pretty Woman. Bureau Terpstra & van Dijke. Utrecht, juni 2003.</p> <p>www.loverboyszwolle.nl</p>
<p>Contacten/ licenties</p>	<p>Weerbaarheidstrainingen: Marietje Kessels project, Beauty and the Beast (Stade, Utrecht) via www.weerbaarheid.nu (Transact)</p>

Verrijgbaarheid materialen	<p>Meer informatie is te krijgen door te mailen naar jeugdprostitutie@transact.nl of door te bellen naar de Informatielijn Jeugdprostitutie tel. 030 - 2326540 Contactpersoon: Lou Repetur, kwartiermaker Informatiepunt Jeugdprostitutie Onder andere voor evaluatie-onderzoek Pretty Woman.</p> <p>Meestal gebruikt Pretty Woman in de voorlichting de video van 'Jong', een jongerenprogramma van de EO. De afleveringen van 14-02-01 en 19-02-03 gaan over het thema meidenprostitutie en loverboys. Per aflevering vertellen twee meisjes over hun ervaringen met gedwongen prostitutie. De video is te bestellen bij EO verkoop: (035) 647 47 20 of via www.eo.nl/eshop.</p> <p>Ook wordt gebruik gemaakt van een video van Zembla met de titel "De jungle van de tienersex", uitgezonden in juni 2005 en herhaald in september 2005. VARA, postbus 175, 1200 AD Hilversum t.a.v. Kees Schaap (www.vara.nl), of via het informatiepunt Jeugdprostitutie van Transact (030-2326500; jeugdprostitutie@transact.nl).</p>
----------------------------	---